

Si të zhvillohet një propozim projekti

Programet e BE-së për vendet jo
anëtare të BE-së

Raniero Chelli, UNIMED

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Struktura e përgjithshme e Lëndës

Seksioni 1: Pasqyrë e programeve të BE-së për vendet jo anëtare të BE-së

Seksioni 2: Dizajni i projektit

Hapat kryesorë në përgatitjen e propozimit

Seksioni 3: Çështjet transversale: menaxhimi i projektit, shpërndarja, qëndrueshmëria

Seksioni 4: Buxheti

Buxheti

- Pjesëmarrësit do të mësojnë se si të ndërtojnë një buxhet të qëndrueshëm dhe bindës, cilat janë kostot e pranueshme dhe teknikat për monitorimin e evolucionit të kostos.

Përmbledhje

- Hyrje në përgatitjen e buxhetit
- Kostot e pranueshme
- Ndërtimi i buxhetit: fazat kryesore

Hyrje në përgatitjen e buxhetit

- Në fazën e propozimit është e nevojshme të përgatitet një buxhet i detajuar:
 - Për qëllime të vlerësimit nga Komisioni;
 - Për veten tonë, për të kuptuar nëse jemi në gjendje të përballojmë kostot dhe bashkëfinancimet;
- Përgatitja e buxhetit kërkon bashkëpunimin e të gjithë partnerëve:
- Gjëja e parë që duhet të bëni është të analizoni:
 - Kostot e pranueshme
 - Norma e bashkëfinancimit

Kostot e pranueshme

- Lista e kostove të pranueshme ndryshon nëpër programe;
- Duhet të verifikohet në çdo rast;
- Ky informacion mund të gjendet ose në Udhëzuesin për Pjesëmarrësit, ose në kontrata.
- Zakonisht janë të pranishme kategoritë e mëposhtme :
 - Kostot e personelit
 - Kostot e udhëtimit
 - Kostot e pajisjeve
 - Kostot e tjera
 - Nënkontraktimi
 - Kostot indirekte (shpenzimet e përgjithshme)

Shpenzimet e personelit

- Zakonisht komponenti më i rëndësishëm i kostove të projektit (deri në 60-70% të totalit)
- Gjithashtu më e vështira për t'u vlerësuar saktësisht:
- Ato mund të ndryshojnë:
 - Në të njëjtën organizatë;
 - Brenda të njëjtit vend;
 - Mes shteteve.

Shpenzimet e personelit

- Për të thjeshtuar vlerësimin e kostove të personelit, ne prezantojmë konceptin "person-kohë":
- Për sa i përket kostos është pothuajse e njëjtë të kesh :
 - një person që punon për gjashtë muaj
 - tre persona që punojnë për dy muaj (madje jo radhazi) secili
 - gjashtë persona që punojnë për një muaj secili
 - një person që punon me gjysmë orari për dymbëdhjetë muaj në projekt
- Në të gjitha këto raste, kostoja e aktivitetit thuhet se është e barabartë me gjashtë persona-muaj

Shpenzimet e personelit

- Kujdes!
- Kostoja e aktivitetit në terma persona-muaj nuk duhet të ngatërrohet me kohëzgjatjen e saj aktuale në kohë:
- Siç e kemi parë, një aktivitet i kostos gjashtëmujore mund të zgjasë tre, gjashtë apo edhe dymbëdhjetë muaj, në varësi të sasisë së burimeve njerëzore të angazhuara për të.

Shpenzimet e personelit

- Kostot e personelit shprehen në terma person-kohë;
- Në Horizon Europe ato vlerësohen në muaj persona;
- Pasi të vlerësohen, kostot në terma person-kohë duhet të konvertohen në kosto ekonomike (euro), duke përdorur një sërë modelesh të cilat do t'i shohim më vonë.

Kostot e Udhëtimit

- Kostot e udhëtimit ndahen në:
- Kostot e transportit (p.sh. biletat e avionit dhe trenit)
- Kostot e jetesës (hotele, vakte, etj.)
- Niveli i kërkuar i detajeve ndryshon shumë midis programeve
- Në shumicën e rasteve duhet të vlerësojmë:
 - numri i udhëtimeve;
 - destinacionet;
 - kohëzgjatja e çdo udhëtimi;
 - numri i njerëzve që udhëtojnë.
- Jetesa: nëse thirrja për propozime nuk imponon një metodë rimbursimi (lista e shpenzimeve ditore ose e detajuar), zgjidhni atë që përdoret nga organizata.

Pajisjet

- Verifikoni çdo herë se cilat janë rregullat specifike për kostot e pajisjeve:
- Koncepti i amortizimit:
- Kostoja e blerjes së një artikulli nuk rimbursohet si e tillë, por amortizimi i artikullit gjatë jetës së projektit është:
- Koncepti i amortizimit:
 - Një artikull (p.sh. një kompjuter) ka një "jetë ekonomike" prej pesë vjetësh
 - Kjo do të thotë se pesë vjet pas blerjes artikulli ka vlerën zero
 - Duke humbur 20% të vlerës së saj çdo vit
 - Ky është amortizimi që ne mund ta ngarkojmë në projekt

Kostot e tjera

- Disa programe e konsiderojnë këtë artikull të kostos si të pranueshëm.
- Kjo kategori përfshin kosto të cilat nuk mund të klasifikohen në ato të mëparshmet, si p.sh:
 - Natyrisht, këto kosto duhet të detajohen dhe arsyetohen siç duhet.
 - Konsulenca të shkurtra, shërbime katering, shërbime printimi;
 - Natyrisht, këto kosto duhet të detajohen dhe arsyetohen siç duhet.

Nënkontraktimi

- Disa programe e konsiderojnë këtë artikull të kostos (verifikojeni çdo herë).
- Konsorciumi duhet të posedojë të gjithë ekspertizën e nevojshme për të realizuar projektin;
- Prandaj, nënkontrata është një përjashtim: ajo aktualizohet nëse një partner duhet të kryejë një aktivitet që nuk është në fushën e tij të ekspertizës (p.sh. faqe interneti), por është i nevojshëm për arritjen e objektivave të projektit.
- Kushtojini vëmendje pikave të mëposhtme :
 - Rregullat e partnerit për nënkontraktimin (p.sh. administrata publike);
 - Shuma duhet të jetë e vogël (10/15% max) në krahasim me buxhetin e partnerit;
 - Komisioni nuk është i prirur të pranojë nënkontraktimin, prandaj më mirë shmangeni nëse nuk është e domosdoshme

Kostot indirekte (shpenzimet e përgjithshme)

- Kostot indirekte ose shpenzimet e përgjithshme janë kosto të cilat:
- Janë të nevojshme që një organizatë të ekzistojë dhe të funksionojë;
- Nuk janë të lidhur me personelin prodhues dhe janë si, si p.sh :
 - Energji elektrike, ujë, ngrohje;
 - Kancelari, shërbime pastrimi;
 - Kostot e telefonit.

Kostot indirekte (shpenzimet e përgjithshme)

- Si i përcaktojmë kostot indirekte :
 - Ato përfaqësohen si përqindje fikse e kostove të tjera;
 - Procedura e saktë ndryshon midis programeve;
 - Në Horizon Europe: 25% e të gjitha kostove të tjera përveç nënkontraktimit.
- Rëndësia e kostove indirekte :
 - Ato nuk duhet të justifikohen, thjesht të raportohen;
 - Në atë mënyrë ata mund të kontribuojnë në bashkëfinancim (shih më vonë);
 - Prandaj është shumë e rëndësishme t'i menaxhoni ato sa më saktë që të jetë e mundur.

Bashkëfinancim

- Shumica e programeve të BE-së presin që partnerët të bashkëfinancojnë aktivitetet e projektit;
- Pra, zakonisht projekti nuk financohet 100%, por ka një kuotë që duhet të vihet në dispozicion nga partnerët;
- Kjo kuotë varion midis 5% dhe 50%
- Në Horizon Europe, projektet financohen ose në 100% ose 70%
- Në shumicën e rasteve, secili partner duhet të përballojë kostot e kuotës së tij të bashkëfinancimit
- Siç do të shohim më vonë, bashkëfinancimi nuk sigurohet domosdoshmërisht në para cash

Ngritja e kapaciteteve Erasmus+ për rregullat specifike të buxhetit të AL

- Kostot e stafit: jo më shumë se 40% e buxhetit total
- Kostot e pajisjeve: jo më shumë se 30%
- Nënkontraktimi: jo më shumë se 10%

Ndërtimi i buxhetit: fazat kryesore

- Përcaktimi i kostos totale të projektit
- Nënndarja paraprake ndërmjet ortakëve
- Tabela e ndarjes së burimeve njerëzore
- Përcaktimi i kostove të personelit
- Artikuj të tjerë të kostos
- Qarkullimi midis partnerëve
- Negociatat dhe finalizimi

Përcaktimi i kostos totale të projektit

- Faza 1: vlerësim i përafërt i kostos totale të projektit
- E nevojshme sepse thirrja për propozime vendos disa kufizime (p.sh. intervali)
- Kur nuk ka udhëzime në thirrjen për propozime, është e nevojshme të gjendet informacioni:
 - Projektet e mëparshme
 - Agjencia Kombëtare
 - Komisioni i BE-së (Help Desk)

Përcaktimi i kostos totale të projektit

- Nëse ka interval, përcaktoni buxhetin real
- Është e detyruar të rritet
- Teknikat e negociatave
 - Transparenca që në fillim
 - Negocimi global
 - Ofertë e ulët

Nën-ndarja paraprake ndërmjet partnerëve

- Mund të nisemi nga një nënndarje e përafërt ndërmjet partnerëve, bazuar në::
 - Partneritet potencial
 - Përvojat e mëparshme
- Është një bazë për negociata, jo një imponim.

Shpenzimet e personelit

- Fillimi nga makro aktivitetet (WP), në kuadër të Planit të Punës
- Për çdo paketë pune, filloni të përshkruani ngarkesën e punës për secilin partner, për sa i përket kohës së personit
- Ky informacion në shumicën e rasteve kërkohet nga formulari
- Në Sliden tjetër shohim një shembull të një procesi të tillë

Diagrama e Planit të Punës/Person-Muaj

	Partner 1	Partner 2	Partner 3	Partner 4	Total
WP 1	3	1	1	1	6
WP 2	4	6	2	5	17
WP 3	5	7	6	7	25
WP 4	8	3	1	0	12
Total	20	17	10	13	60

Shpenzimet e personelit

- Angazhime të tilla kohore tani duhet të shndërrohen në vlerë ekonomike, domethënë euro;
- Për ta bërë këtë, çdo program përdor një model të ndryshëm;
- Le të analizojmë modelin Horizon Europe

Shpenzimet e personelit

- Modeli Horizon Europe
- Secili partner duhet të shprehë koston mesatare për person-muaj, e llogaritur si vlerë mesatare e ponderuar e profileve të ndryshme që ata synojnë të kryejnë.
- Në rrëshqitjen tjetër ne ofrojmë një shembull të këtij procesi.

Shpenzimet e personelit

- Shembull mesatar i ponderuar
 - Koordinator na caktoi 10 P/M

- Unë shpërndaj :

• 2 P/M te drejtori	10.000 €/m	20.000 €
• 8 P/M për kërkimet e reja	1.000 €/m	8.000 €
• Kostoja totale e personelit		28.000 €

- Shembull mesatar i ponderuar
 - Për këtë arsye, kostot totale të personelit janë 28.000 €;
 - Meqenëse është 10 person-muaj, mesatarja e ponderuar, që është kostoja mesatare për person-muaj, është 2,800 € për person-muaj
 - Ky është parametri që duhet t'i komunikoj koordinatorit
 - Me përvojë, do të jeni në gjendje të llogarisni koston mesatare pa kaluar të gjithë procesin çdo herë

Artikujt e kostove të tjera

- Tani duhet të shtojmë artikujt e tjerë të kostos që kemi parë më parë:
- Kostot e udhëtimit, niveli i të cilit detaje mund të ndryshojë shumë ndërmjet programeve;
- Kostot e pajisjeve, për shembull, duke i kushtuar vëmendje rregullave specifike të secilit program:
 - Amortizimi
- Tani duhet të shtojmë artikujt e tjerë të kostos që kemi parë më parë:
- Zëri "Kosto të tjera", që përfshin ato kosto, të justifikuara siç duhet, të cilat nuk mund të përfshihen në asnjë nga kategoritë e tjera;
- Zëri «nënkontraktim», i cili duhet përdorur me shumë kujdes;
- Kostot indirekte, të cilat nuk duhet të llogariten si të tjerat, por në vend të kësaj të zbatohen rregulla specifike të vendosura nga programi i referencës..

Elemente të tjerë buxhetorë

- Kontributet të kësaj natyrë:
- Këto janë kosto që një organizatë mund të përballojë për të marrë pjesë në projekt, por pa shpenzime parash.
- P.sh. vënien në dispozicion të dhomave të mbledhjeve dhe infrastrukturave të tjera;
- Ose ditë pune të vullnetarëve;
- Për shkak se shpenzimet nuk mund të verifikohen, kostot e tilla zakonisht konsiderohen të papranueshme

Bashkëfinancim

- Në Horizon Europe, projektet e Inovacionit financohen me 70%
- Prandaj, nevojitet bashkëfinancim nga partnerët.
- Kryesisht përmes kostove të personelit
- Shembull (excel)

Çështjet e buxhetimit

Virtual Albanian European
Universities eXchange

Faleminderit !

www.valeu-x.eu

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

TECHNISCHE
UNIVERSITÄT
DRESDEN

Mednarodna fakulteta
za družbene in poslovne študije
International School
for Social and Business Studies
Celje · Slovenia · Europe

Universiteti
European i
Tiranës

EPOKA
UNIVERSITY

